BUSINESS મિત્ર

નિફ્ટી 25850 પોઇન્ટની નીચે, રોકાણકારોની રૂ. 1.6 લાખ કરોડની સંપત્તિ સ્વાહા

શેરબજારમાં સતત ત્રીજા દિવસે વેચવાલી રહી

વાણિજ્ય પ્રતિનિધિ તરફથી, અમદાવાદ, તા. 17: સતત વિદેશી રોકાણકારોની વેચવાલીએ રોકાણકારોનું સેન્ટિમેન્ટ નબળું રહ્યું હતું. જ્યારે યુએસ જોબ ડેટાના મિશ્ર સંકેતોએ ફેડરલ રિઝર્વના વ્યાજદરના દ્રષ્ટિકોણની આસપાસ અનિશ્ચિતતા જાળવી રાખી હતી. સંભવિત યુએસ ભારત ટ્રેડ ડીલ પર પ્રગતિના અભાવને કારણે સેન્ટિમેન્ટને વધુ નબળું પાડવામાં આવ્યું હતું. જેણે જોખમની ભૂખને નિયંત્રણમાં રાખી હતી. જેના લીધે નિફ્ટીએ 25850 પોઇન્ટની સપાટી તોડી હતી.

અમેરિકાના લેબરના ડેટા મિશ્ર રહ્યા છે, જે ફરી એકવાર વ્યાજદર ઘટાડા તરફી વલણ દર્શાવે છે, જ્યારે ક્રુડ ઓઇલના ભાવમાં ઉછાળો અને રૂપિયાની નબળાઇને કારણે ભારતીય શેરબજારમાં નફાનું દબાણ સર્જાયું છે. આજે સતત ત્રીજા દિવસે વેચવાલી રહેતા લાલ નિશાનમાં બંધ રહ્યા હતા. જેના લીધે બીએસઇ લિસ્ટેડ કંપનીઓની માર્કેટ કેપ રૂ. 1.6 લાખ કરોડનો ઘટાડો થયો છે.

સેક્ટર વાઇઝ જોઇએ તો મીડિયા, કન્ઝયુમર ડ્યુરેબલ્સ અને રિયલ્ટી શેરોમાં ઘટાડો નોંધાયો હતો. જ્યારે પીએસયુ બેન્ક, આઇટી અને મેટલ શેરોમાં નરમાઇ જોવા મળી હતી.

બીએસઇ સેન્સેક્સ 120.21 પોઇન્ટ એટલે કે 0.14 ટકા વધીને 84559.65 પોઇન્ટના સ્તરે બંધ રહ્યા હતા.

આજે ઇન્ટ્રાડેમાં સેન્સેક્સ 84889 પોઇન્ટ સુધી ઉછળ્યો હતો, જ્યારે નીચામાં 84415 પોઇન્ટ સુધી ઘટ્યો હતો. નિફ્ટી 41.55 પોઇન્ટ એટલે કે 0.16 ટકા ઘટીને 25818.55 પોઇન્ટના સ્તરે બંધ રહી હતી. આજે ઇન્ટ્રાડેમાં નિફ્ટી 25939 પોઇન્ટ સુધી ઉછળી હતી, જ્યારે નીચામાં 25770 પોઇન્ટ સુધી ઘટી હતી. બેન્ક નિફ્ટી 107.85 પોઇન્ટ એટલે કે 0.18 ટકા ઘટીને 59000 પોઇન્ટની સપાટી તોડીને 58926.75 પોઇન્ટના સ્તરે બંધ રહ્યા હતા.

બીએસઇ ખાતે એક્ઝો નોબલ ઇન્ડિયા 120.92 ગણા, પોલીકેબ ઇન્ડયા 26.08 ગણા, હોનાસા કન્ઝયુમર 17.48 ગણા, ફોનીક્સ મીલ્સ 9.35 ગણા, ઇન્દ્રપ્રસ્થ ગેસ 7.88 ગણા કામકાજ નોંધાયા છે. એનએસઇ ખાતે એક્ઝો નોબલ ઇન્ડિયા 66.78 ગણા, ઇન્દ્રપ્રસ્થ ગેસ 31.22 ગણા, પોલીકેબ ઇન્ડિયા 8.15 ગણા, આદિત્ય બિરલા ફેશન 7.16 ગણા અને મહાનગર ગેસ 5.73 ગણા કામકાજ નોંધાયા છે.

બ્રોડર માર્કેટમાં પણ નબળું પ્રદર્શન જોવાયું હતું. બીએસઇ મિડકેપ ઇન્ડેક્સ 0.53 ટકા અને સ્મોલકેપ ઇન્ડેક્સ 0.85 ટકા ઘટ્યો હતો. જેના લીધે માર્કેટ બ્રેડથ નબળી પડી હતી. બીએસઇ ખાતે 1479 શેરો વધ્યા હતા, જ્યારે 2687 શેરો ઘટ્યા હતા અને 182 શેરો યથાવત રહ્યા હતા.

નિફ્ટી મીડિયા ઇન્ડેક્સ 1.71 ટકા ઘટ્યો હતો. જેમાં સારેગામા ઇન્ડિયા, નઝારા ટેકનો, પ્રાઇમ ફોકસ, પીવીઆર આઇનોક્સ, નેટવર્ક 18 મીડિયા, હેથવે કેબલ્સ, સન ટીવી નેટવર્ક, ટીપ્સ મ્યુઝીક અને ઝી એન્ટર ઘટ્યા હતા.

વૈશ્વિક સ્તરે યુરોપિયન બજારો સુધારા તરફી રહ્યા હતા. રોકાણકારો પ્રાદેશિક મધ્યસ્થ બેન્કોની નીતિ બેઠકોની રાહ જોતા હતા. જેમાં નરમ ફુગાવાના દરની યુકે બજારને ટેકો મળ્યો હતો. યુકેનો ફુગાવાનો દર નવેમ્બર 3.2 ટકાનો નરમ રહ્યો હતો. જે બેન્ક ઓફ ઇંગ્લેન્ડ દ્વારા વ્યાજદર ઘટાડાની સંભાવનાને વેગ આપે છે. મોટા ભાગના એશિયન બજારો પણ ઉંચા બંધ રહ્યા હતા. નવેમ્બરમાં જાપાનની નિકાસ વાર્ષિક ધોરણે 6.1 ટકા વધી છે, આ ગ્રોથ અગાઉના મહિનામાં જોવા મળેલા 3.6 ટકાના વધારા કરતા વધારે હતી.

યુરોપિયન બજારોમાં એફટીએસઇ 1.57 ટકા, ડેક્સ 0.31 ટકા સુધારા સાથે ચાલી રહ્યા છે, જ્યારે કેક 0.09 ટકા ઘટાડા સાથે ચાલી રહ્યા છે. એશિયન બજારોમાં નીક્કી 0.36 ટકા, હેંગસેંગ 0.74 ટકા, કોસ્પી 1.41 ટકા, શાંઘાઇ 1.17 ટકા સુધારા સાથે બંધ રહ્યા હતા. જ્યારે સ્ટ્રેઇટસ 0.09 ટકા, તાઇવાન 0.04 ટકા, જકાર્તા 0.11 ટકા ઘટાડા સાથે બંધ રહ્યા હતા.

આરબીઆઇના હસ્તક્ષેપથી રૂપિયામાં ઝડપી રીકવરી

વાણિજ્ય પ્રતિનિધિ તરફથી, અમદાવાદ, તા. 17: કરન્સી બજારમાં ડોલરની સામે રૂપિયામાં રીકવરી જોવા મળી હતી. ગઇકાલે રૂપિયાએ 91ની સપાટી કુદાવી હતી, અને ઐતિહાસિક તળિયે પહોંચી ગયો હતો. જેના લીધે આજે આરબીઆઇએ હસ્તક્ષેપ કર્યો હતો. જેના લીધે 90.37ના સ્તરે બંધ રહ્યા હતા. આજે ડોલરની સામે રૂપિયો 67 પૈસા સુધર્યો હતો. જ્યારે ગત સેશનમાં ડોલરની સામે રૂપિયો 91.04ના સ્તરે બંધ રહ્યા હતા. અન્ય કરન્સીઓમાં યુરો 016.32, પાઉન્ડ 120.50, ઓસ્ટ્રેલિયન ડોલર 59.64, જાપાનીઝ યેન 0.5810 અને સીંગાપોર ડોલર 70.06ના સ્તરે બંધ રહ્યા હતા.

ફોરેક્સ બજાર

ડોલર	91.03
યુરો	107.09
પાઉન્ડ	123.01
યેન	0.5886

સેન્સેક્સ	-120.21	84559.65
નિફ્ટી	-41.55	25818.55
બેન્ક નિફ્ટી	-197.85	58926.75

નિફ્ટી

ટોપ ગેઇનર્સ

કંપનીનું નામ	ટકાવારી	ભાવ
શ્રીરામ ફાઇનાન્સ	1.86	864.20
એસબીઆઇ	1.53	975.85
હિન્દાલ્કો	1.39	848.80
આઇશર મોટર	1.03	7134.50
ટાટા કન્ઝયુમર	0.85	1179.80

ટોપ લુઝર્સ

કંપનીનું નામ	ટકાવારી	ભાવ
મેક્સ હેલ્થકેર	3.90	1031.10
પોલો હોસ્પિટલ	1.84	6921.50
ટ્રેન્ટ	1.55	4045.20
એચડીએફસી લાઇફ	1.42	753.50
એસબીઆઇ લાઇફ	1.27	2010.20

સેન્સેક્સ

ટોપ ગેઇનર્સ

કંપનીનું નામ	ટકાવારી	ભાવ
એસબીઆઇ	1.51	975.90
ઇન્ફોસીસ	0.61	1602.10
સન ફાર્મા	0.51	1791.95
એક્સીસ બેન્ક	0.41	1224.65
ટીસીએસ	0.41	3217.60

ટોપ લુઝર્સ

કંપનીનું નામ	ટકાવારી	ભાવ
ટ્રેન્ટ	1.64	4042.25
એચડીએફસી બેન્ક	0.99	984.30
આઇસીઆઇસીઆઇ બેન્ક	0.96	1352.95
અદાણી પોર્ટસ	0.89	1485.90
બજાજ ફિનસર્વ	0.69	2021.20

સન્માન કેપિટલના પુર્વ પ્રમોટર્સ વિરૂદ્ધ એફઆઇઆર દાખલ થઇ

સન્માન કેપિટલના શેરની કિંમત એક મહિનામાં 20 ટકા તૂટી ગઇ

નવી દિલ્હી, તા. 17: દિલ્હી પોલીસની ઇકોનોમિક ઓફેન્સ વિંગ (ઇઓડબ્લ્યુ) એ તપાસના ભાગરૂપે સન્માન કેપિટલના ભૂતપૂર્વ પ્રમોટરો વિરૂદ્ધ નવી એફઆઇઆર દાખલ કરી છે. કંપની પર શંકાસ્પદ નાણાકીય વ્યવહારો, નિયમોનું ઉલ્લંઘન, ભંડોળનો દુરુપયોગ-રાઉન્ડ-ટ્રિપિંગ જેવા ગંભીર આરોપોનો સામનો કરવો પડે છે. ઇન્ડિયાબુલ્સ, તેની પેટાકંપનીઓ અને તેમના પ્રમોટરો દ્વારા ભંડોળનો ગેરઉપયોગ કરવાના આક્ષેપો પણ છે. ઉલ્લેખનીય છે કે સન્માન કેપિટલનું જૂનું નામ ઇન્ડિયાબુલ્સ હાઉસિંગ ફાઇનાન્સ લિમિટેડ હતું.

સુપ્રીમ કોર્ટે બીજી કાર્યવાહીમાં સીબીઆઇને નિર્દેશ આપ્યો છે કે એફઆઇઆર નોંધવી જોઇએ કે નહીં તે એક અઠવાડિયાની અંદર આ કેસમાં અંતિમ નિર્ણય લે. સુપ્રીમ કોર્ટે સીબીઆઇને કોર્પોરેટ બાબતોના મંત્રાલય, કેપિટલ માર્કેટ રેગ્યુલેટર સેબી અને ઇડી પાસેથી દસ્તાવેજો એકત્રિત કરવા પણ કહ્યું છે. આ એટલા માટે છે કે એફઆઇઆર નોંધાવવાની શરતો પૂર્ણ થઇ છે કે નહીં તે જાણી શકાય. કોર્ટ જાન્યુઆરી 2026ના બીજા અઠવાડિયામાં આ કેસની ફરીથી સુનાવણી કરશે.સન્માન કેપિટલમાં જાહેર શેરહોલ્ડરો પાસે 98.09 ટકા હિસ્સો છે. કંપનીની માર્કેટ કેપ 12000 કરોડ રૂપિયા છે. આ શેરમાં એક મહિનામાં 20 ટકાનો ઘટાડો થયો છે. સપ્ટેમ્બર 2025 ક્વાર્ટરમાં કંપનીની સ્ટેન્ડઅલોન આવક 2062.55 કરોડ રૂપિયા હતી. ચોખ્ખો નફો 275.45 કરોડ રૂપિયા રહ્યો હતો. નાણાકીય વર્ષ 2025માં આવક 7610.40 કરોડ રૂપિયા હતી અને ચોખ્ખો નફો 942.69 કરોડ રૂપિયા રહ્યો હતો.

ભારત-ઓમાન આજે આર્થિક સંબંધોને વેગ આપવા મુક્ત વેપાર કરાર પર હસ્તાક્ષર કરશે

નવી દિલ્હી, તા. 17 (પીટીઆઇ) ભારત અને ઓમાન ગુરુવારે મસ્કતમાં મુક્ત વેપાર કરાર પર હસ્તાક્ષર કરશે, જે કાપડ, ખાદ્ય પ્રક્રિયા, ઓટોમોબાઇલ, ઓટો ઘટકો અને રત્નો અને ઝવેરાત જેવા ક્ષેત્રો માટે વધુ તકો ખોલશે.

તેના પર વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીની ઉપસ્થિતિમાં હસ્તાક્ષર કરવામાં આવશે, જેઓ ચાર દિવસીય ત્રણ દેશોની મુલાકાતે છે. તેઓ મંગળવારે જોર્ડનથી ઇથોપિયા પહોંચ્યા અને અદીસ અબાબાથી ઓમાન માટે રવાના થશે.

વાણિજ્ય અને ઉદ્યોગ પ્રધાન પીયૂષ ગોયલ એફટીએ પર હસ્તાક્ષર માટે મસ્કત પહોંચ્યા છે. મુક્ત વેપાર કરાર માટે વાટાઘાટો, જેને સત્તાવાર રીતે સીઇપીએ (વ્યાપક આર્થિક ભાગીદારી કરાર) તરીકે ઓળખવામાં આવે છે, તે ઔપચારિક રીતે નવેમ્બર 2023માં શરૂ થઇ હતી અને આ વર્ષે વાટાઘાટો પૂર્ણ થઇ. મુક્ત વેપાર કરારોમાં બંને વેપારી ભાગીદારો તેમની વચ્ચે વેપાર કરાયેલા મહત્તમ માલ પર કસ્ટમ ડ્યુટીમાં નોંધપાત્ર ઘટાડો કરે છે અથવા ખતમ કરી દે છે. તેઓ સેવાઓમાં વેપારને પ્રોત્સાહન આપવા અને રોકાણ આકર્ષવા માટે નિયમોને પણ હળવા કરે છે.

GST દરોમાં સુધારાથી રાજ્યોની આવકમાં 5 ટકાનો વધારો થયો : કેન્દ્ર સરકાર

નવી દિલ્હી, તા. 17: સરકારના આર્થિક સુધારાના ભાગરૂપે 22 સપ્ટેમ્બરથી લાગુ કરવામાં આવેલા જીએસટી રેટમાં સુધારાના પરિણામે રાજ્યોની આવકમાં 5 ટકાનો વધારો થયો છે. આ વધારો ચાલુ નાણાકીય વર્ષ 2025-26ના સપ્ટેમ્બરથી નવેમ્બર સુધીના સમયગાળા દરમિયાન જોવા મળ્યો હતો, જ્યારે રાજ્યો દ્વારા પ્રાપ્ત એસજીએસટી અને આઇજીએસટીમાં વધારો થયો હતો.

કેન્દ્રીય નાણાં રાજ્યમંત્રી પંકજ ચૌધરીએ રાજ્યસભાને માહિતી આપી હતી કે આ સમયગાળા દરમિયાન રાજ્યોની કુલ આવક 2,59,202 કરોડ રૂપિયા છે, જે ગયા વર્ષના સમાન સમયગાળામાં 2,46,197 કરોડ રૂપિયા હતી.

પંકજ ચૌધરીના જણાવ્યા અનુસાર, જીએસટીના દરોમાં તાજેતરના ફેરફારો અને ઇઝ ઓફ ડુઇંગ બિઝનેસ પર સરકારનો મુખ્ય ઉદ્દેશ આર્થિક વપરાશને વેગ આપવા માટે સરકારની બહુપક્ષીય વ્યૂહરચનાનો એક ભાગ છે. મજબૂત વપરાશની માંગથી જીએસટીની આવક પર સકારાત્મક અસર થવાની અપેક્ષા છે. 22મી સપ્ટેમ્બર 2025થી લાગુ નવા જીએસટી દરોની અસર ઓક્ટોબર અને નવેમ્બર 2025માં સ્પષ્ટપણે દેખાઇ હતી, જ્યારે કુલ જીએસટી સંગ્રહમાં પાછલા વર્ષની સરખામણીમાં 4.2 ટકાની વૃદ્ધિ નોંધાઇ હતી.

સેસ અને સરચાર્જમાંથી થતી આવક કોન્સોલિડેટેડ ફંડ ઓફ ઇન્ડિયાનો એક ભાગ છે, જેનો ઉપયોગ કેન્દ્ર સરકારની વિવિધ યોજનાઓ માટે થાય છે.

આગામી નાણાકીય વર્ષમાં ડેટ-ટુ-જીડીપી રેશિયો ઘટાડશે : નાણાંમંત્રી

વિશ્વ વેપારમાં ભારતનો હિસ્સો 25 ટકા કરવા માટે મેન્યુફેક્ચરિંગ, કૃષિ, મૂલ્યવર્ધન અને સેવા ક્ષેત્રને ખૂબ જ મજબૂત બનાવવું પડશે

નવી દિલ્હી, તા. 17. આગામી નાણાકીય વર્ષ (2026-27) માં ડેટ-ટુ-જીડીપી રેશિયો ઘટાડવો એ સરકારનું મુખ્ય લક્ષ્ય હશે, એમ એક કાર્યક્રમમાં બોલતા નિર્મલા સીતારામણે જણાવ્યું હતું કે દેશનું દેવું-જીડીપી રેશિયો ઘટાડે તે જરૂરી છે, જે કોવિડ સમયગાળા દરમિયાન 60 ટકાને વટાવી ગયો હતો. તેમણે કહ્યું કે, આ ગુણોત્તર પહેલાથી જ ઘટી રહ્યો છે, પરંતુ તેને હજુય વધુ ઘટાડવાની જરૂર છે અને તે આગામી નાણાકીય વર્ષમાં અમારી પ્રાથમિકતાઓમાંની એક હશે. આરબીઆઇના દસ્તાવેજો અને અભ્યાસો દર્શાવે છે કે કેટલાક રાજ્યોમાં આ ગુણોત્તર ચિંતાજનક સ્તરે છે. નાણાં મંત્રીએ કહ્યું કે જ્યાં સુધી દેવાને રાજકોષીય જવાબદારી અને બજેટ મેનેજમેન્ટ એક્ટના દાયરામાં રાખવામાં નહીં આવે અને ઊંચા વ્યાજનું દેવું ઓછું ન થાય ત્યાં સુધી રાજ્યો માત્ર દેવાની ચુકવણી કરવા માટે નવી લોન લે છે, વિકાસ માટે નહીં. આ 2047 સુધીમાં વિકસિત ભારતના લક્ષ્ય માટે ખતરો છે.

યાર્ન બજાર સુરત

(GST સાથેના ભાવ) — નરેશ / મુકેશ ઘીવાળા ૩૫૧૬૪૪૬ - ૨૫૯૯૯૭૪

પ્રફુલ/સાલાસર/કેપલોન	**રૂા.**	૭૫/૩૬ ’’	૧૧૩	-----	---
૩૦/૨૪ બ્રાઇટ	૨૩૩	૫૦/૩૬ ’’	૧૨૩	૮૦/૭૨ બ્લેક રોટો	૧૧૯
૩૦/૩૬ એફડી	૨૩૮	૫૦/૪૮ SD/ક્રેપ	૨૦૦	**ગાર્ડન**	
લોકલ		**RIL રિલાયન્સ**		૪૯/૨૪ એફડીવાય	૧૬૧
૬૨/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૨૦	૯૦/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૨૪	૩૦/૧૪ ક્રિમ્પ	૧૨૧
૬૮/૩૬	૧૧૯	૧૧૪.૧૩ રોટો	---	૬૨ ક્રિમ્પ	૧૧૯
૭૨/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૧૮	૧૦૦ ટેક્ષ	૧૨૩	૬૮ ક્રિમ્પ	૧૧૮
૯૦/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૧૨	**વેલનોન** (જીએસટી સાથે)		૭૨ ક્રિમ્પ	૧૧૫
૮૪/૪૮ ક્રિમ્પ	૧૧૩	૮૦/૭૨ રોટો	૧૨૦	૭૫ ક્રિમ્પ	૧૧૪
૩૦/૧૪ ક્રિમ્પ	૧૫૮	૮૦/૭૨ ફોલ્ડર	૧૨૯	૮૦ ક્રિમ્પ	૧૧૮
૮૦/૭૨ રોટો.	૧૧૭.૫	૧૬૦ ડીસ્કેટ	૧૨૯	૮૦/૭૨ રોટો	૧૧૬
૮૦/૩૬ રોટો.	૧૧૬	---	---	૩૦/૨૪ બ્રાઇટ	---
૧૫૦/૪૮બ્રાઇટ	૧૧૨	૮૦/૧૦૮ ’’	૧૨૪	૩૦/૩૬ એફડી	---

મનરેગામાં આપવામાં આવેલી રોજગારની ગેરન્ટી નવા સૂચિત કાયદામાં ખતમ થઈ જશે?

અર્થશાસ્ત્રમાં નોબેલ પુરસ્કાર વિજેતા જોસેફ સ્ટિગ્લિટ્ઝે કહ્યું હતું કે મહાત્મા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગાર ગેરંટી અધિનિયમ (મનરેગા) ભારતનો સૌથી મોટો મૂળભૂત કાર્યક્રમ છે અને સમગ્ર વિશ્વે તેમાંથી શીખવું જોઇએ. કોંગ્રેસની આગેવાની હેઠળની યુપીએ સરકાર ૨૦૦૫માં મનરેગા કાયદો લાવી હતી, જેના હેઠળ ગ્રામીણ વિસ્તારોનાં પરિવારોને વર્ષમાં ૧૦૦ દિવસની રોજગારીની ખાતરી આપવામાં આવી હતી. આ યોજના ગ્રામીણ વિસ્તારોનાં એવાં મજૂરો અને કામદારો માટે એક સીમાચિહ્નરૂપ માનવામાં આવી છે, જેમની પાસે કોઈ ખાસ કુશળતા નથી. હવે મોદી સરકારે ૨૦ વર્ષથી અસ્તિત્વમાં રહેલા મનરેગા કાયદાને બદલવા માટે એક નવું બિલ રજૂ કર્યું છે. કેન્દ્ર સરકારે નવા કાયદાને વિકાસ ભારત ગેરંટી ફોર એમ્પ્લોયમેન્ટ એન્ડ લાઇવલીહૂડ મિશન (ગ્રામીણ) એટલે કે વીબી-જી રામજી નામ આપ્યું છે. કેન્દ્ર સરકારના નવા કાયદામાં ઘણા ફેરફારો કરવામાં આવ્યા છે, જેને કારણે વિરોધ પક્ષો સરકારના આ નિર્ણયનો વિરોધ કરી રહ્યા છે. નવા કાયદામાં મહાત્મા ગાંધીનું નામ પણ પડતું મૂકવામાં આવ્યું છે.

કેન્દ્ર સરકારના પ્રસ્તાવમાં રોજગારની ગેરંટીને દૂર કરતી ઘણી જોગવાઈઓ છે. હાલમાં, આ યોજના સમગ્ર દેશમાં લાગુ છે, પરંતુ નવા પ્રસ્તાવની કલમ ૫ (૧) જણાવે છે કે કેન્દ્ર સરકાર નક્કી કરશે કે આ યોજના ક્યાં લાગુ કરવામાં આવશે. આ કારણે દેશનાં કરોડો ગરીબોને મળેલો રોજગારનો અધિકાર ઝૂંટવાઈ જશે. નવા કાયદામાં વર્ષમાં ૧૨૫ દિવસ રોજગાર પૂરો પાડવાનો પ્રસ્તાવ છે. હાલમાં કાર્યરત મનરેગા કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર કેન્દ્ર સરકાર કામદારોના વેતનનો સંપૂર્ણ ખર્ચ ઉઠાવે છે, જ્યારે રાજ્ય સરકારો પુરવઠાના ખર્ચનો ચોક્કસ હિસ્સો વહેંચે છે. વધુમાં, રાજ્ય સરકારો વહીવટી જવાબદારીમાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવે છે. નવા બિલમાં દરખાસ્ત કરવામાં આવી છે કે કેન્દ્ર સરકાર કુલ ખર્ચના ૬૦ ટકા ખર્ચ ઉઠાવશે, જ્યારે રાજ્ય સરકારો ૪૦ ટકા ખર્ચ ઉઠાવશે. અગાઉ રાજ્ય સરકારોનો હિસ્સો ફક્ત ૧૦ ટકા જેટલો હતો. નવી જોગવાઇ મુજબ કેન્દ્ર સરકાર આ યોજના હેઠળ ઉત્તર-પૂર્વીય રાજ્યો, ઉત્તરાખંડ, હિમાચલ પ્રદેશ, જમ્મુ અને કાશ્મીર અને અન્ય કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોમાં થનારા કુલ ખર્ચના ૯૦ ટકા ખર્ચ ઉઠાવશે.

ભારતમાં અગિયારમી પંચવર્ષીય યોજના (૨૦૦૭-૧૨) શરૂ થાય તે પહેલાં જ, તેના પર કામ કરી રહેલા કાર્યકારી જૂથે તે સમયે દેશમાં હાજર આશરે ૩૬ ટકા ગરીબ વસ્તી અંગે ખાસ ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી. તે સમયથી ગ્રામીણ વિસ્તારો માટે યોજના બનાવવાનું કામ શરૂ થયું હતું. જો કે અગાઉ વી.પી. સિંહના નેતૃત્વ હેઠળની કેન્દ્ર સરકારે આવી યોજના પર વિચાર કર્યો હતો, પરંતુ તે યોજના સફળ થઈ ન હતી. વાસ્તવમાં, વી.પી. સિંહે વચન આપ્યું હતું કે તેમની સરકાર તેના બજેટનો ૬૦ ટકા ભાગ ગામડાંઓ અને ખેતી પર ખર્ચ કરશે. રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ ગેરંટી યોજના (NREGA) બિલ ડિસેમ્બર ૨૦૦૪ માં રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. આ યોજના મૂળરૂપે મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં ચાલતી રોજગાર યોજનાથી પ્રેરિત હતી. ત્યાર બાદ આ બિલ ગ્રામીણ વિકાસ મંત્રાલયની સંસદીય સ્થાયી સમિતિને મોકલવામાં આવ્યું હતું. જૂન ૨૦૦૫ માં સમિતિના અધ્યક્ષ કલ્યાણસિંહે તેને સ્વતંત્રતા પછીનું સૌથી મહત્ત્વપૂર્ણ બિલ ગણાવ્યું હતું. સંસદ દ્વારા પસાર થયા પછી, સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૫ માં આ કાયદાને લાગુ કરવા માટે એક સૂચના જારી કરવામાં આવી હતી. ત્યાર બાદ ૨ ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૬ ના આ યોજના આંધ્રપ્રદેશના બંગલાપલ્લી ગામથી તત્કાલીન વડા પ્રધાન મનમોહનસિંહ અને યુપીએ અધ્યક્ષા સોનિયા ગાંધી દ્વારા શરૂ કરવામાં આવી હતી.

શરૂઆતમાં આ યોજના ૨૦૦ પસંદગીના જિલ્લાઓમાં લાગુ કરવામાં આવી હતી અને એપ્રિલ ૨૦૦૮ માં તે સમગ્ર દેશમાં લાગુ

કરવામાં આવી હતી. શરૂઆતમાં, નરેગાનું બજેટ આશરે ૧૫,૦૦૦ કરોડ રૂપિયા હતું, પરંતુ હવે તે વધીને આશરે ૮૬,૦૦૦ કરોડ રૂપિયા થઈ ગયું છે. આ યોજના ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં ૧૮ વર્ષથી વધુ ઉંમરનાં પુરુષો અને સ્ત્રીઓ બંનેને રોજગારની ખાતરી આપે છે. વર્ષ ૨૦૧૦ માં આ યોજનાનું નામ બદલીને મહાત્મા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગાર ગેરંટી અધિનિયમ એટલે કે મનરેગા રાખવામાં આવ્યું. વાસ્તવમાં, આ પાછળની દલીલ એ હતી કે આ યોજનાએ ગ્રામીણ વિસ્તારોને સશક્ત બનાવ્યા અને મહાત્મા ગાંધી ભારતનાં ગામડાંઓને મજબૂત બનતાં જોવા માંગતા હતા, તેથી આ યોજના તેમના નામ સાથે જોડવામાં આવી. વિશ્વ બેંકે તેને વિશ્વનો સૌથી મોટો રોજગાર કાર્યક્રમ ગણાવ્યો હતો.

ખાસ વાત એ છે કે મનરેગા હેઠળ નાના અને સીમાંત ખેડૂતોને તેમની ખાનગી જમીન પર પણ મદદ આપી શકાય છે. આમાં અનુસૂચિત જાતિ, જનજાતિ અને મહિલાઓને રોજગાર આપવા પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો. હાલમાં આ યોજનામાં મહિલાઓની ભાગીદારી ૫૬ ટકા છે, જે આ મહિલા સશક્તિકરણ તરફ સંકેત આપે છે.

દેશના ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં રોજગાર પૂરો પાડતી આ યોજના ભ્રષ્ટાચાર જેવા વિવાદોમાં ફસાઇ છે. આ યોજના અંગે ફરિયાદો હતી કે ઘણી જગ્યાએ લોકોને કામ આપ્યા વિના માત્ર કાગળ પર રોજગાર દર્શાવવામાં આવ્યો હતો.

હાલમાં મનરેગા હેઠળ ૧૨ કરોડથી વધુ સક્રિય કામદારો નોંધાયેલાં છે અને આમ જનતાને રોજગાર પૂરો પાડવાની દૃષ્ટિએ તે એક મોટી યોજના છે. એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે મનરેગાની સૌથી મોટી સફળતા કોવિડ-૧૯ દરમિયાન જોવા મળી હતી, જ્યારે દેશમાં રોજગાર સંકટ ખૂબ વધી ગયું હતું અને મનરેગા હેઠળ રોજગારની માંગ વધી હતી. વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧માં મનરેગા હેઠળ બજેટ ફાળવણી લગભગ ૧ લાખ ૧૧ હજાર કરોડ રૂપિયાના રેકોર્ડ સ્તરે હતી. ભારત જેવા વિશાળ વસ્તી ધરાવતા દેશ માટે રોજગાર એક મોટી સમસ્યા રહી છે અને ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં રહેતાં લોકો માટે આ કટોકટી વધુ મોટી હતી. આવી સ્થિતિમાં, ગ્રામીણ વિસ્તારોની આ સમસ્યા અંગે ઘણાં સંગઠનો લાંબા સમયથી અવાજ ઉઠાવી રહ્યાં હતાં. આ વિસ્તારોમાં રહેતાં પરિવારો દ્વારા સામનો કરવામાં આવતાં આજીવિકાના પડકારોને દૂર કરવામાં મનરેગાએ મહત્ત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી હતી. આ યોજનાએ માત્ર અકુશળ કામદારોના સ્થળાંતર અને બેરોજગારીના સંકટને જ સંબોધિત કર્યું ન હતું, પરંતુ ગ્રામીણ લેન્ડસ્કેપમાં પરિવર્તન લાવવામાં પણ મહત્ત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી હતી.

મનરેગાનો ઉદ્દેશ ગ્રામીણ પરિવારોને ૧૦૦ દિવસની રોજગારી પૂરી પાડવાનો છે, જે તેમની આજીવિકા સુરક્ષામાં વધારો કરે છે. ગ્રામીણ વિસ્તારો પર મનરેગાની અસર સમજાવવા માટે ખેડૂતો અને મજૂરોના અધિકારો માટે કામ કરતા કાર્યકર નિખિલ ડે રાજસ્થાનનું ઉદાહરણ આપે છે. રાજસ્થાનમાં કેટલીક જગ્યાએ દુષ્કાળ અને કેટલીક જગ્યાએ પૂરની સમસ્યા હતી. ત્યાંનાં લોકો ફક્ત મફતમાં કંઈક મેળવવા અને ખાવા માટે ભીખ માંગવા માંગતા ન હતાં. તેઓ કામ કરવા માંગતા હતા, પરંતુ સરપંચ પાસે ૫૦ લોકો માટે કામ હતું, જ્યારે એક હજાર બેરોજગારો હતા. દરરોજ સવારે સરપંચના ઘરે આખું ગામ દેખાતું હતું. લોકો સરપંચ અને વોર્ડ સભ્યોની સામે હાથ જોડીને, તેમના પગ પકડીને કામ માટે ઊભાં રહેતાં હતાં. તેઓ ગામમાંથી સ્થળાંતર કરવા પણ માંગતાં ન હતાં. મનરેગાએ રોજગારની ખાતરી આપીને લોકોને સશક્ત બનાવ્યાં હતાં.

મનરેગાનો ઉદ્દેશ ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં ટકાઉ સંપત્તિનું નિર્માણ કરવાનો છે, જેનાથી મહિલાઓ, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિને સામાજિક લાભ મળે છે. મનરેગા હેઠળ, દરેક નોંધાયેલા કામદારને ૧૫ દિવસની અંદર અકુશળ કામમાં રોજગાર માંગવાનો અને મેળવવાનો અધિકાર છે. જો કામ ન મળે, તો તેઓ બેરોજગારી ભથ્થાં માટે હકદાર છે. મનરેગા હેઠળ કામ કરતાં લોકોને સમયસર ચુકવણી કરવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.

સ્વતંત્ર એજન્સી દ્વારા તેની સામાજિક અસરનું સમયાંતરે મૂલ્યાંકન કરવાની પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. મનરેગામાં ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં રસ્તાઓ, તળાવો અને સિંચાઈ સુવિધાઓ, નદીના કાયાકલ્પ અને રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ મિશન સંબંધિત અન્ય કાર્યોનો સમાવેશ થાય છે. હાલમાં, આ યોજના હેઠળ ૨૬૨ પ્રકારનાં કામ હાથ ધરી શકાય છે, જેમાંથી ૧૬૪ કૃષિ સંબંધિત છે.

- આ લેખમાં પ્રગટ થયેલાં વિચારો લેખકનાં પોતાના છે.

મનરેગાનો ઉદ્દેશ ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં ટકાઉ સંપત્તિનું નિર્માણ કરવાનો છે, જેનાથી મહિલાઓ, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિને સામાજિક લાભ મળે છે

તેલ બજાર સુરત

૧૫ કિલોના ભાવ

સીંગતેલ (૧૫ કિ.)	૨૭૮૦	કોપરેલ	૬૩૦૦
સીંગતેલ (૧૫ લિ.)	૨૫૮૦	વનસ્પતિ ઘી	૨૩૨૦
સીંગતેલ (૫ લી)	૮૩૦	સનફ્લાવર	૨૩૫૦
કપાસીયા (૧૫ કિ.)	૨૩૯૦	તલતેલ	૪૯૫૦
કપાસીયા (૧૫ લિ.)	૨૧૫૦	દિવેલ	૨૪૯૦
કપાસીયા (૫ લિ.)	૭૮૦	મકાઇ તેલ	૨૩૫૦
સરસીયું તેલ	૨૯૦૦		

જથ્થાબંધ ખાંડબજાર

પ્રતિ ક્વિન્ટલ ભાવ (રૂા.)

મહારાષ્ટ્ર	
એમ-૩૦ (ભરવાલાયક)	૪૪૦૦
એમ-૩૦	૪૩૫૦
એસ-૩૦	૪૩૦૦
ગુજરાત	
એમ-૩૦	૪૩૦૦
એસ-૩૦	૪૨૫૦

સોના-ચાંદી સુરત

(ટેક્ષ સહિત)

સટાન્ડર્ડ સોનું	૧૩૭૦૬૦
તેજાબી સોનું	૧૩૬૯૭૦
દાગીના-૨૨ કેરેટ	૧૩૦૨૧૦
દાગીના-બીએસઆઇ હોલમાર્ક	૧૩૪૩૨૦
સોનાનાં બિસ્કીટ	૧૩૭૦૬૦૦
ચાંદી (૯૯૯)	૨૦૫૬૦૦
ચાંદી સિક્કા	૨૦૭૧૦૦